

कुरुसुतिः काण्वः । इन्द्रः । गायत्री ।

इमं नु मायिनं हुव इन्द्रमीशानमोजसा । मरुत्वन्तं न वृञ्जसे ॥ ८.०७६.०१

इमम्- एतम् । नु- क्षिप्रम् । मायिनम्- प्रज्ञावन्तम् । ओजसा- बलेन । ईशानम्- ईश्वरम् ।
मरुत्वन्तम्- वातवन्तं प्राणयुक्तम् । न- च । इन्द्रम्- ईशनाधिदैवतम् । वृञ्जसे- शत्रुच्छेदनाय । हुवे-
आह्वये ॥१॥

अयमिन्द्रो मरुत्सखा वि वृत्रस्याभिनच्छिरः । वज्रेण शतपर्वणा ॥ ८.०७६.०२

अयम्- एषः । इन्द्रः । मरुत्सखा- मरुतां प्राणविशेषाणां मित्रभूतः । वृत्रस्य- आवरणप्रतीकरक्षसः ।
शिरः- शीर्षम् । शतपर्वणा- प्रभूतसन्धिना । वज्रेण । अभिनत्- बिभेद ॥२॥

वावृधानो मरुत्सखेन्द्रो वि वृत्रमैरयत् । सृजन्समुद्रिया अपः ॥ ८.०७६.०३

समुद्रिया अपः- मूलशक्तिधाराः । सृजन्- विमोचयन् । वावृधानः- वर्धमानः । मरुत्सखा इन्द्रः ।
वृत्रम्- तदावरणम् । वि ऐरयत्- विदारितवान् ॥३॥

अयं ह येन वा इदं स्वर्मरुत्वता जितम् । इन्द्रेण सोमपीतये ॥ ८.०७६.०४

येन । मरुत्वता- मरुत्सहायेन । इन्द्रेण । सोमपीतये- रसानुभूतये । स्वः- सर्वम् । जितम् ।
अयमिन्द्रो रक्षतु ॥४॥

मरुत्वन्तमृजीषिणमोजस्वन्तं विरिञ्चिनम् । इन्द्रं गीर्भिर्हवामहे ॥ ८.०७६.०५

मरुत्वन्तम्- प्राणसम्पन्नम् । ऋजीषिणम्- आर्जवसम्पन्नम् । ओजस्वन्तम्- बलिनम् ।
विरिञ्चिनम्- महात्मानम् । इन्द्रम् । गीर्भिः- वाग्भिः । हवामहे- आह्वयामः ॥५॥

इन्द्रं प्रलेन मन्मना मरुत्वन्तं हवामहे । अस्य सोमस्य पीतये ॥ ८.०७६.०६

अस्य- एतस्य । सोमस्य- रसस्य । पीतये- अनुभूतये । मरुत्वन्तम् । इन्द्रम् । प्रत्नेन- सनातनेन ।
मन्मना- मननेन । हवामहे- आह्वयामः ॥६॥

मरुत्वाँ इन्द्र मीढ्वः पिबा सोमं शतक्रतो । अस्मिन्यज्ञे पुरुष्टुत ॥ ८.०७६.०७

पुरुष्टुत- बहुभिः स्तुत । शतक्रतो- प्रभूतप्रज्ञ । इन्द्र । मरुत्वान्- प्राणसम्पन्नः सन् । मीढ्वः- वर्षक ।
अस्मिन्- एतस्मिन् । यज्ञे । सोमम्- रसम् । पिब- अनुभव ॥७॥

तुभ्येदिन्द्र मरुत्वते सुताः सोमासो अद्रिवः । हृदा हूयन्त उक्थिनः ॥ ८.०७६.०८

तुभ्य- तुभ्यम् । इत्- एव । इन्द्र । मरुत्वते- प्राणसम्पन्नाय । अद्रिवः- वज्रिन् । सोमासः- रसाः ।
सुताः- निष्पन्नाः । उक्थिनः- मन्त्रविदः । हृदा- हृदयेन । हूयन्ते- त्वामाह्वयन्ति ॥८॥

पिबेदिन्द्र मरुत्सखा सुतं सोमं दिविष्टिषु । वज्रं शिशान ओजसा ॥ ८.०७६.०९

दिविष्टिषु- दिव्यैषणासु । इन्द्र । मरुत्सखा सन् । सुतम्- निष्पन्नम् । सोमम्- रसम् । पिब-
अनुभव । ओजसा बलेन । वज्रम् । शिशान- तीक्ष्णीकुरु ॥९॥

उत्तिष्ठन्नोजसा सह पीत्वी शिप्रे अवेपयः । सोममिन्द्र चमू सुतम् ॥ ८.०७६.१०

उत्तिष्ठन् । ओजसा- बलेन । सह । इन्द्र । चमूसुतम्- स्थैर्यप्रतीकग्रावनिष्पन्नम् । सोमम् । पीत्वी-
पीत्वा । शिप्रे- हनू । अवेपयः- अकम्पयः ॥१०॥

अनु त्वा रोदसी उभे क्रक्षमाणमकृपेताम् । इन्द्र यदस्युहाभवः ॥ ८.०७६.११

यत्- यदा । दस्युहा- स्तेनबाधकः । अभवः- बभूविथ । तदा । त्वा- त्वाम् । रोदसी-
द्यावापृथिव्यौ । उभे । क्रक्षमाणम्- विलिखन्तम् । इन्द्र । अनु अकृपेताम्- अनुकल्पयेताम् ॥११॥

वाचमष्टापदीमहं नवस्त्रक्तिमृतस्पृशम् । इन्द्रात्परि तन्वं ममे ॥ ८.०७६.१२

अष्टापदीम्- अष्टदिवपदीमिति सायणः । नवस्रक्तिम्- नवमालिकाम् । स्रज् धातोः क्तिन् प्रत्यत्यः ।
ऋतस्पृशम्- सत्यस्पर्शिनीम् । वाचम् । इन्द्रात् । तन्वम्- पूर्णतया वर्णितुमशक्यत्वात् न्यूनाम् ।
परि ममे ॥१२॥

Dr. Rangraji